

DES D'ENMIG DEL CAOS

JOSEP VALLRIBERA
Imatges

JEAN SERRA
Poemes

Carpeta núm

.....
Josep Vallribera

.....
Jean Serra

Text introducció de Josep Miguel Garcia.
12 imatges de **Josep Vallribera** i 12 poemes de **Jean Serra**.

Edició: 1/24 - 24/24.
Firmada i numerada.

Tècnic: Giclée.
Paper: HP Matte Litho-realistic Paper 270 gs.
Impressor: 4Colors, 12500 Vinaròs.

EJH
Edicions H. Jenninger
E-12599 La Pobla de Benifassà.
www.ehj.info

2015
Edicions H. Jenninger

En relació a les arts visuals s'havia establert el cànon de la modernitat a partir de la sèrie de pintures sobre els nenúfars que Claude Monet havia desenvolupat fins a un extrem que albirava els camins de la pintura-pintura del segle XX. Les seves obres de gran format prologaven el discurs cronològic del Museu d'Art Modern de Nova York com un referent germinador.

Ara, la postmodernitat ens ha mostrat altres maneres d'entendre aquesta ruptura, i la situa de la mà de l'experiència escrita, anant més lluny encara, i proposant *Un coup de dés jamais n'abolira le hasard* d'Stéphane Mallarmé, publicat el 1897 com l'origen del desmantellament de la pura representació visual. L'espai atorgat al blanc del paper, la tipografia, la composició del text, fa que aquesta obra avanci moltes de les recerques que els contemporanis han dut fins als límits.

Mallarmé havia traduït al francès el poema d'Edgar Allan Poe *Le Corbeau*, publicat el 1875 amb il·lustracions litogràfiques d'Edouard Manet, inaugurant així una tradició de

llibres de diàleg entre poetes i pintors, dins la qual s'insereix aquesta edició DES D'ENMIG DEL CAOS.

Poesia i Pintura dialoguen de la mà de Jean Serra i Josep Vallribera damunt del paper blanc com correspon a l'impuls modern de la tradició encetada per Mallarmé. El blanc és el fons del text i les lletres malden per disposar-se formalment com una estructura autònoma, que el pintor equilibra amb el seu gest expressiu i cromàtic.

Els llibres de diàleg s'han esdevingut d'ençà d'aquella primera edició de *Le Corbeau*, com una necessitat d'harmonitzar la poesia i la pintura del seu temps, però han dut la pulsó pictòrica i poètica més enllà del cercle reclòs dels museus, de l'intent de canonització. No són al centre sinó als marges, però és ara quan veiem que la centralitat és equívoca i que són els poetes i els artistes aquells que ofereixen més llum a les ombres i més proximitat a una realitat que desmunta el pedestal.

JOSEP MIQUEL GARCIA

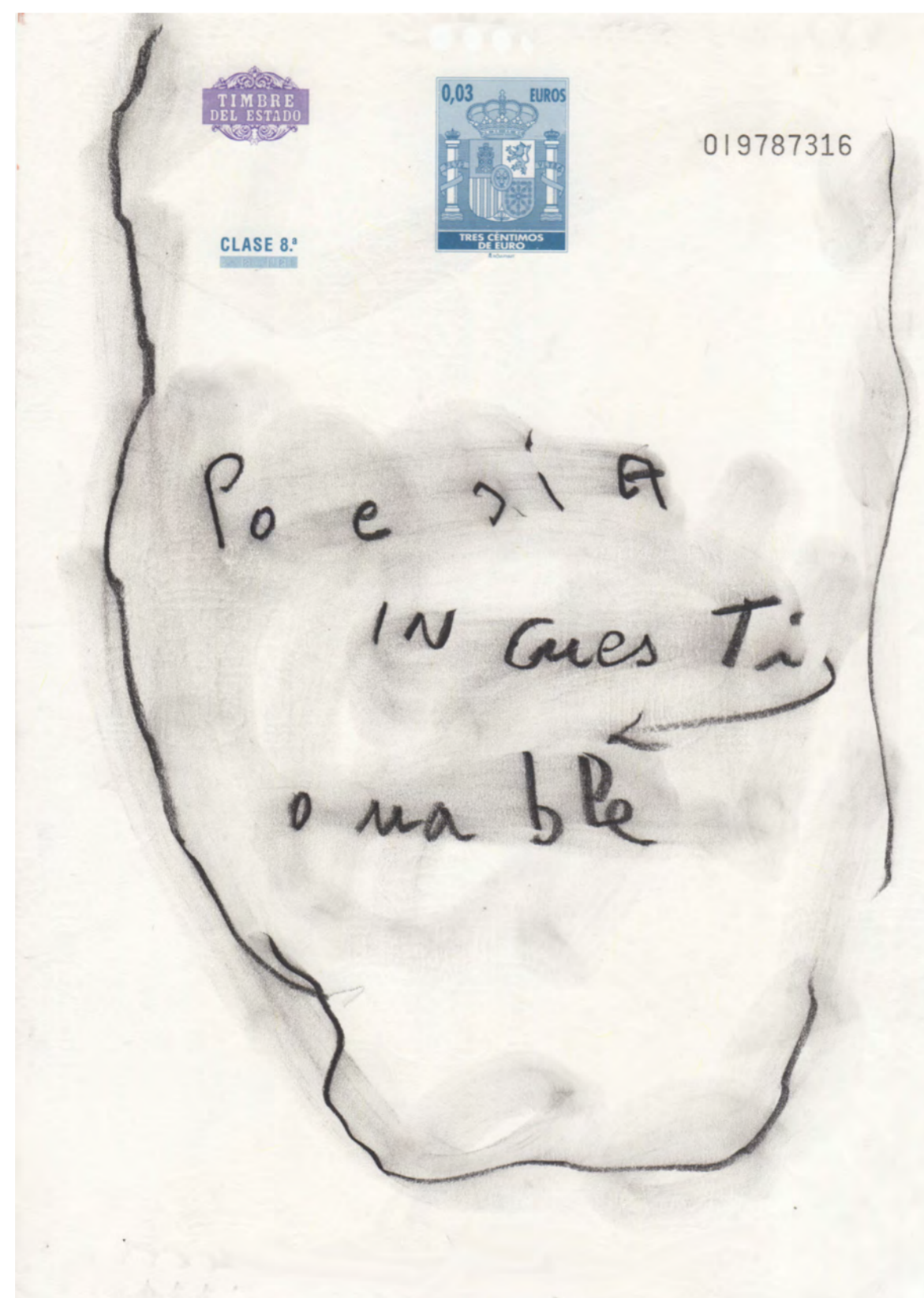

HI HA MURS BARRANT ELS NOSTRES HORIZONS

Hi ha murs barrant els nostres horitzons.
Però és l'afany primer,
i no el temor, el que ens empaita
enllà dels propis límits
i malgrat els paranys.

Avions
Vaixells
Automòbils
destrossats
poblen
els meus somnis
formen
part
de les meves
obsessions.

La
veritat
és
segrestada
La
llibertat
restringida
Els
mots
són
retallats.
Encara.

DAMUNT

El sol cau

d
a
m
u
n
t

la platja.

L'ona s'enretira
va i torna

sola
sense el temps
e

s
m

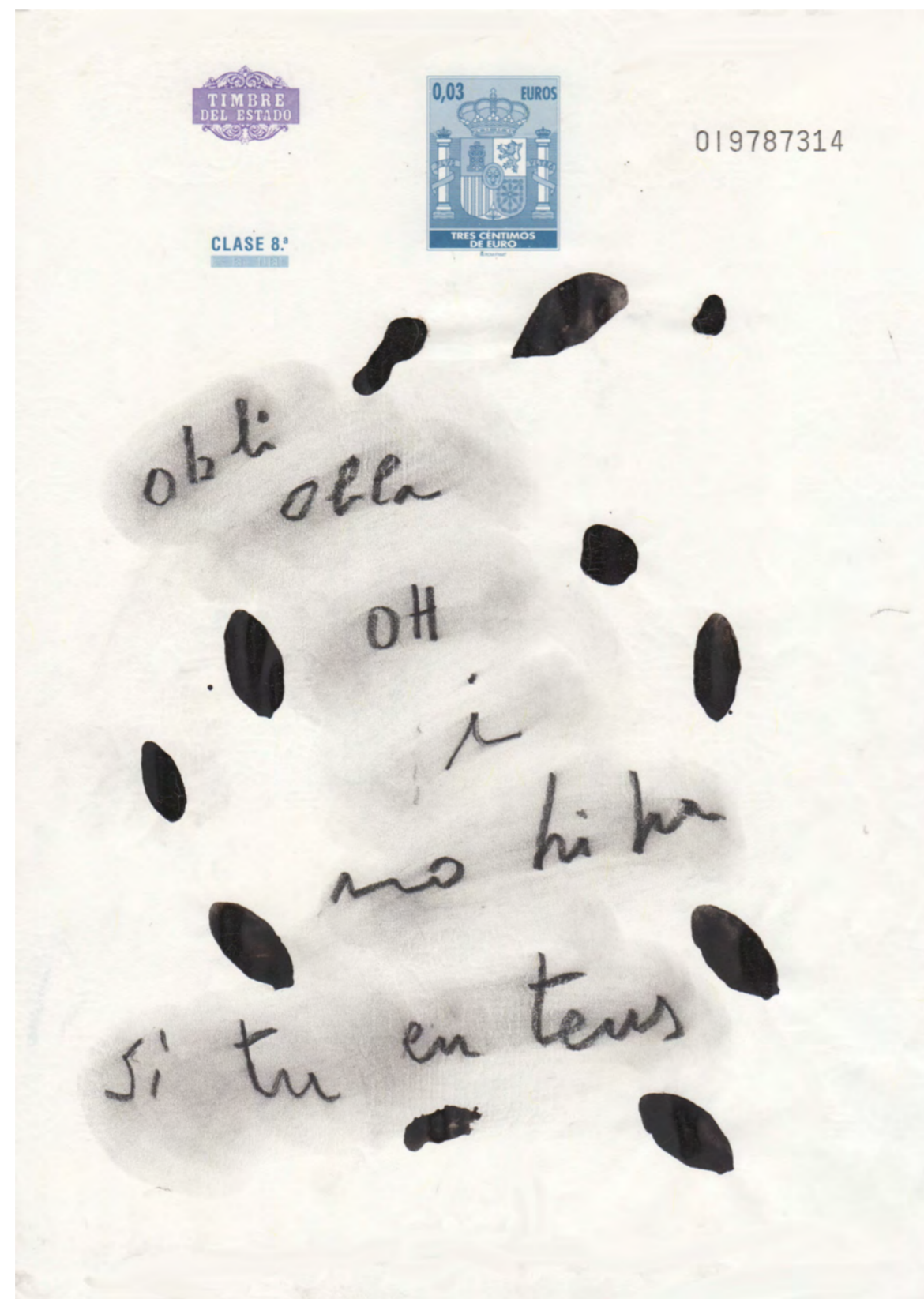
i

co
l a t

qui sap per on
contra roques
o salnitre
esquitxant
el vespre mut.

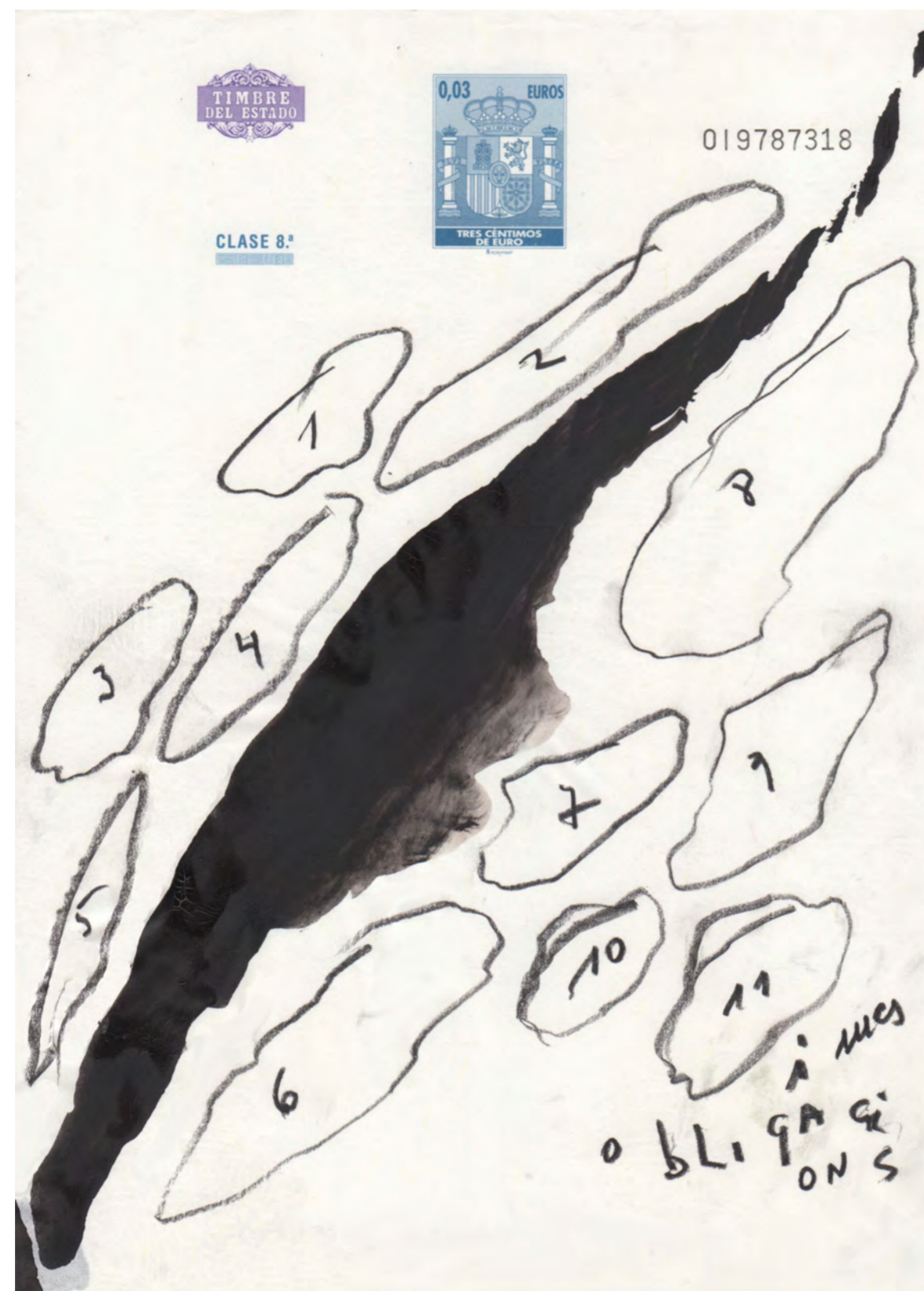
Escuma tot.

Ànsia pura
de perdurar
en la memòria
dels amics.

VAIXELL PERDUT

Vaixell perdut enmig del mar,
clamor primer, hores de pena
vagant pel bosc, devora el riu...
Com el minyó, que un dia fores,
escàpol ets d'estrany malson;
cerques el foc, l'invicte bàlsam
d'uns pits rodons, gràvids, turgents;
cires gegants d'olor manyaga.
Al vent gemecs de dona i llàgrimes,
dolor del cos quan l'escomesa
del presoner, segura llàntia,
empeny enllà mals averanys.

RETORNS

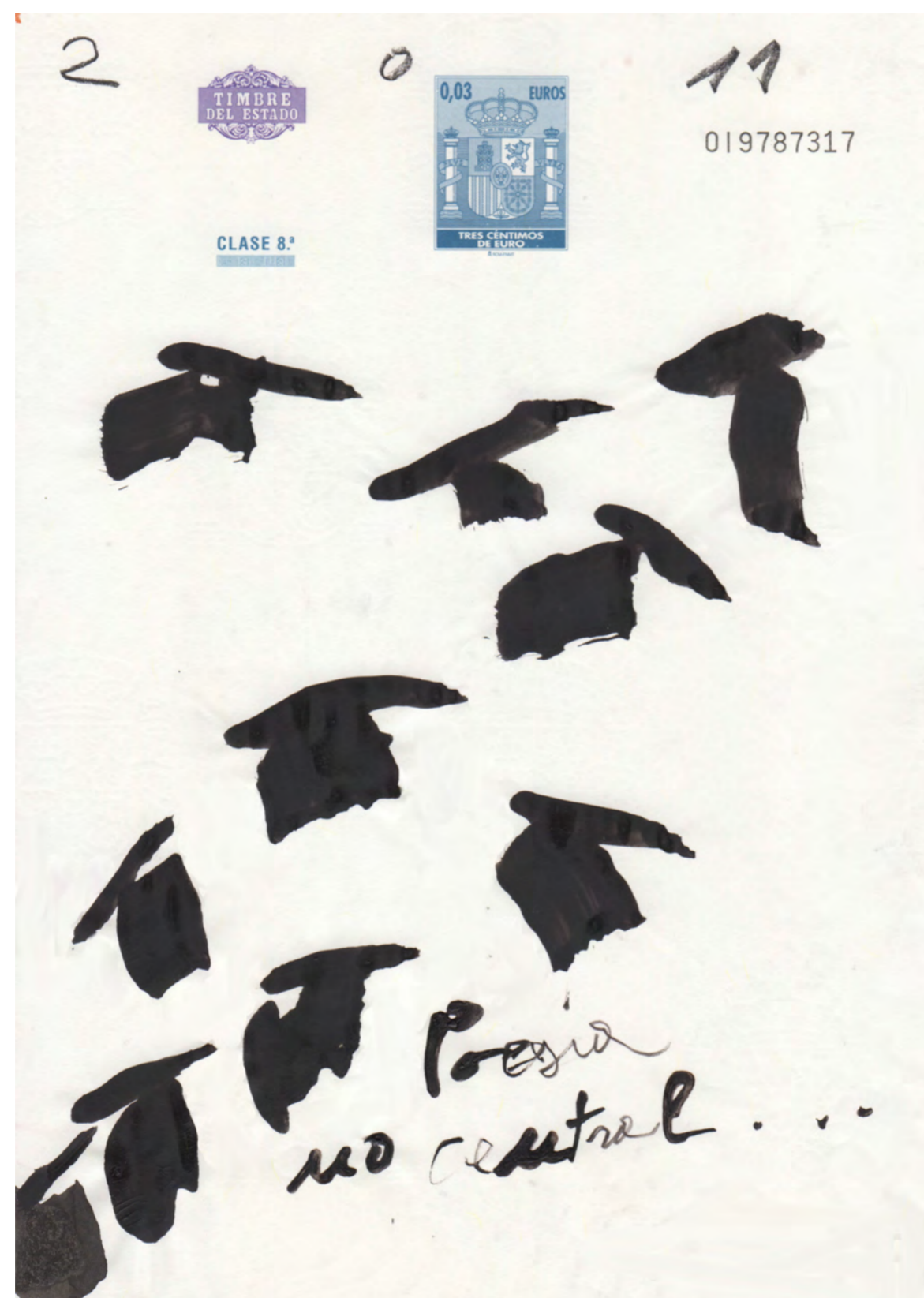
Hi ha tanta abundància de dolor en el món,
tants cadàvers vivents, tanta glòria
podrida. Hi ha carrers que duen al misteri,
hi ha jardins on treballa l'amor violat.
Hi ha grans renúncies, camps d'extermini,
ràbia i gemecs humans. Hi ha un amor
pur a cada racó, un amor adúlter
a cada casa, un amor esquiü vora la mar.
I tot això no és prou perquè hi ha massa
del que hi ha, i hi ha mosaics plens de fàstic,
d'enteixinades històries, de quotidianes
escrofulosis, d'esquadrons de la mort.
Hi ha el desig que nia i creix.
I creix l'amor d'un profund anhel,
malgrat que és massa l'abundància
del que he dit o del que he callat.

LA SENDA

A la meva filla Esther

En una estació ja superada
de les nostres existències,
tu l'acabaves d'estrenar,
vaig dir-te: Sols hi un Camí,
al teu davant, ocult,
dins la selva inescrutable.
Encara no podies entendre.
Tu inauguraves partida d'escacs.
Jo venia dels anys tèrbols
que suscitaren en mi
una visió rompuda del món,
per bé que vitalista malgrat tot.
No ho dubtis. Volia que tinguessis,
una vida serena i plena.
El millor que desitja un pare.
Tement, però, que un dia
et trobessis, així mateix, voltada
de fosca i llops i runes,
vaig afanyar-me a prevenir-te.
No hi ha camins establerts
per a aquells que cerquen la veritat.
Has traspassat el llindar,
la línia d'ombra personal.
Imagina't, d'ara endavant,
que maniobres una nau
enmig de la mar. Podràs,
en la tempesta, guiar-te pels senyals
lluminosos i pels símbols astrals.
Ningú, però, podrà menar per tu
la teva singladura.
Tanmateix, no perdis la Fe.
Cada cosa existent sota els estels
té el seu destí justificat.
Esbrinar-ho pot ocupar la vida.
Contempla el món amb parsimònia.
Tot el bé que sembris no esperant res,
et serà retornat amb satisfacció suprema.
No hi ha altra senda
que la que fas vençant obstacles.

PETRÒPOLIS

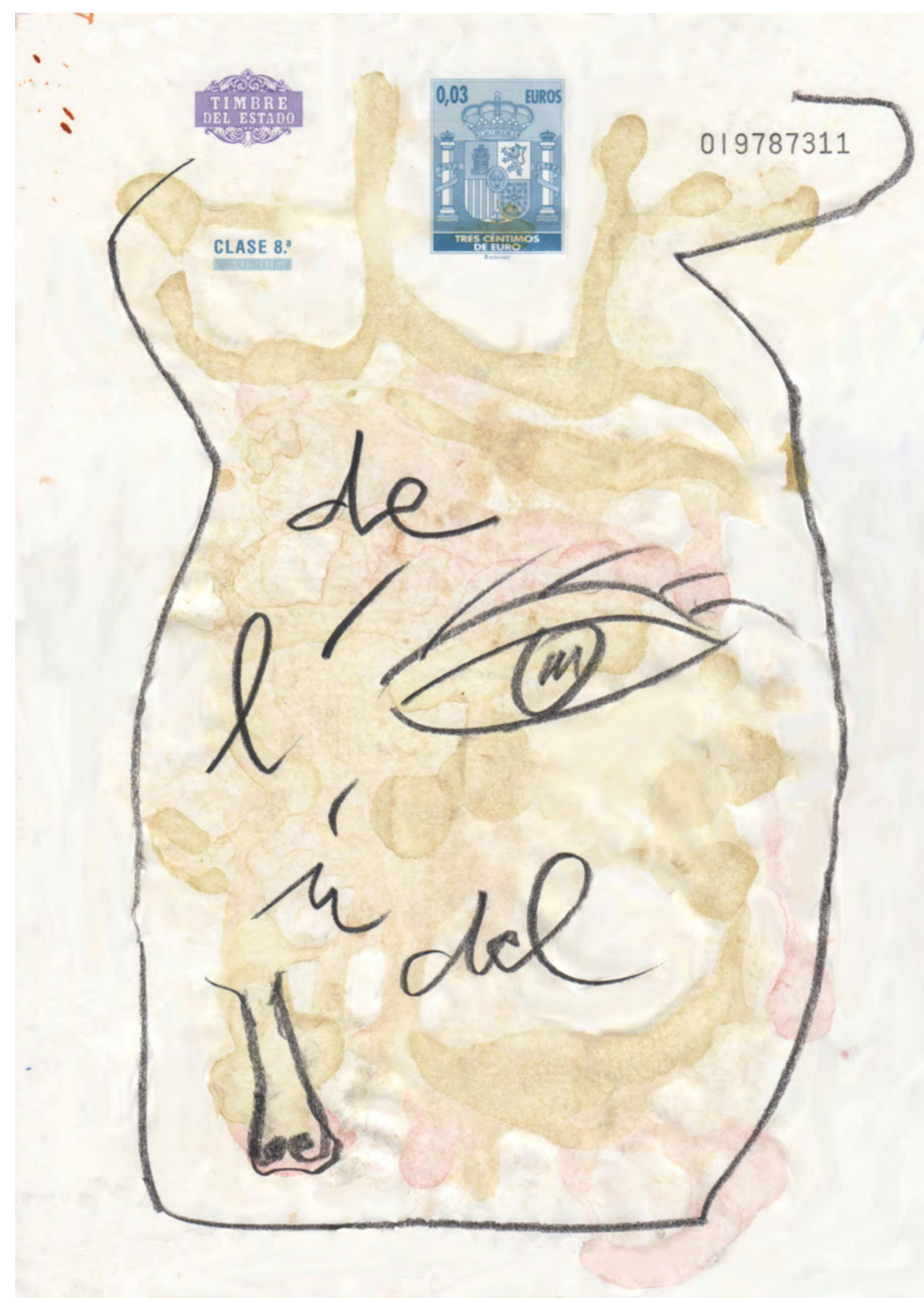
(Stefan Zweig, Brasil, 23 de febrer de 1942)

Sóc al final, em sembla, Lota,
del bell sender. Tal volta al seu començ.
He conegut els països d'Europa,
fraternitzant amb esperits preclars.
He tingut fe, com Verhaeren,
en el progrés, en la cultura...
Hauran estat debades tantes pàgines?
Ara mateix la bèstia ferotge
ha derrocat les nostres esperances.
Han profanat la meua llar.
Els meus papers i llibres cendra són...
Dels meus amics ignoro el seu destí.
Mai més podrem bastir la nova Grècia.
Per això fuig, Lota, plego de viure.

A LA VORA
D'EMILY DICKINSON

El que demanes:
un sentit a la vida,
lliure de traves,
meditar, encalmada,
olorant els teus lliris.
De blanc vestida,
al visitant respons:
El món és ample,
però podem copsar-lo
sense sortir de casa.
Del temps escoltes,
en pau, el subtil missatge,
la veu que parla,
des del fons del Misteri,
a l'ànima de l'home.

A LA VORA
DE CÉSAR VALLEJO

Era la teva
primera veu d'aurora,
com cant d'alosa
incontaminat, verge,
gutural veu de mina.
Mineral pedra
llençada d'un cop contra
la vida morta,
contra les falses boques,
contra les deshumanes
guerres humanes.
Venies, vens encara,
de molt enfora,
d'espais sense fronteres,
d'on l'Amor és la norma.
A la balança,
defensor de la vida.
César Vallejo
de la pau voluntari,
ahir, avui, i sempre.

CIUTATS BOMBARDEJADES (Sarajevo, Gaza, Bagdad...)

On és la lluita? En quin lloc del mapa
cauen bombes, moren nens, ploren mares?

Cada matí veig esbarts d'estornells
anar-se'n cap al bosc.
Els veig al crepuscle quan tornen
cap als arbres de la ciutat,
dibuixant sobre el cel la seva joia...

Qui fa la guerra? Quin és l'enemic?

Menjo, bec, dormo lluny de la maror.
Aclucaré els meus ulls.
No escoltaré cap més notícia.
Seré de suro.
Negaré les beutats del món...

Tanmateix no puc estar-me d'obrir
les finestres d'aquesta casa
quan passen ells, amunt, avall, volant.

On és el combat?
Per ventura cada ciutat sóc jo.

UN FANTASMA RECORRE EUROPA

Els poderosos volen més poder.
Els rics no amollen penyora.
Un dia i un altre es disparen
focs d'artifici dalt
la fràgil condició humana,
mentre els profetes clamen
en el desert contra l'oprobri.

Quina Europa volem?
La que dicten uns pocs?

A la fi, com una esperança,
cau el mur de la vergonya,
i s'esquinça el teló de ferro,
deixant al descobert
ferides que la pau pot sanar.

Però els homes, enlluernats
pels falsos miratges,
persegueixen els Levi's,
els llums de neó, l'automòbil,
la targeta de crèdit,
els panxacontents insolidaris.

Occident, com un gran monstre
engalipador,
ofereix el repartiment
de la pobresa
disfressada de benestar i progrés.

Quina Europa volem?
La d'uns pocs fornint-nos de fam,
o la de tots contra les armes?

El fantasma dels aturats,
dels immigrants d'arreu,
de les víctimes de la guerra
recorre com un càstig
la vella geografia d'Europa.

Mentre els famolencs
alcen les mans per un rosegó
i demanen feina i casa,
als panxacontents insolidaris
saluden amb el braç alçat
la intolerància i la xenofòbia.

IMPOSSIBLE CIUTADELLA

Les cases no s'han d'encendre.
Que no caiguin més bombes
BERTOLT BRECHT

- E**scrius la Història o te la inventes segons convingui. Estableixes costums. Dictes lleis. Imposes normes. Erigeixes temples, palaus, coliseus. Però oblides Sòcrates, Plató, Sèneca, Jesús i els Profetes.
- U**neixes pobles. Els asserveixes, també, sota imperis pretensiosos. Aixeques catedrals. Emprens croades. Exportes civilització a continents que no t'ho demanen. Però oblides Lull, Hildegarda de Bingen, Teresa, Francesc d'Assís.
- R**obes béns. Espolies patrimonis. Colonitzes territoris. Sotmets nacions. Trafiques amb esclaus. Elabores cartes magnes. Els Drets de l'Home. Els Drets Humans. Però oblides Mestre Eckhart, Juliana de Norwich, Cristina de Pizán, Erasme.
- O**rdenes l'univers de les idees. Inventes la impremta. Descrïus la rotació dels astres. Mesures la distància, el pes, el volum, el moviment, el temps. Descobreixes la penicil·lina. Però oblides Avicena, Curie, Vincent van Gogh.
- P**odries ser, en llibertat, el que ets: un mosaic de diferències ben avingudes en un marc de convivència solidària. Però has vessat molta sang. Has causat massa dolor. Has engendrat tant d'odi! Recorda els circs romans. La Inquisició. Auschwitz Mauthausen. Ana Frank. Els murs i les filferrades. El Gulagh.
- A**dores reis, emperadors, papes, piròmans, dictadors criminals, genocides, exterminadors. Segueixes la dèria de qualsevol Atila que s'omple la boca de falsedats redemptores. Oblides aviat, massa aviat el dur, cruel, allixonador llegat del passat. Continues bombardejant ciutats on moren innocents. Expulses homes, dones, nens de les seves llars desposseint-los de tot. Indocumentats vaguen per un mapa devastat, cercant el Món de la Humanitat Lliure i Fraternal.

JOSEP VALLRIBERA va néixer el 1937, en plena Guerra Civil, a Juneda (Lleida). El seu pare era un fotògraf de Barcelona i la seva mare era filla de pagèsos de Juneda. Acabada la guerra, la família es va instal·lar a Les Borges Blanques, on Josep Vallribera va iniciar la seva educació al col·legi dels caputxins. L'any 1945 la família es va traslladar a Barcelona i l'artista va continuar la seva educació a l'Acadèmia Catalunya, Institut d'Ensenyament Secundari, on rebia també a part classes de Dibuix.

Al seu pare no li agradava la vida a la gran ciutat, de manera que es va retirar amb la seva família a Eivissa, on encara no havia arribat el turisme. Josep Vallribera tenia aleshores 12 anys, i va recomençar a l'Institut d'Ensenyament Secundari d'Eivissa.

Als 18 anys es fa voluntari del servei militar així acabarà abans per tal d'estudiar Fotografia a l'Escola Schwerer d'Hamburg. Abans, però, va viatjar per Suècia des de finals de 1958 a començaments de 1959. Josep Vallribera ja havia rebut lliçons de fotografia del seu pare, de manera que ben aviat es va posar de manifest la inutilitat de l'Escola d'Hamburg. Això va permetre al jove Vallribera treballar com a fotògraf i dur a terme diversos treballs experimentals.

L'any 1963 va tornar a Eivissa on va obrir la Galeria Gràfica, i va continuar practicant la fotografia i la pintura. Els seus treballs van participar el 1966 en una exposició col·lectiva, Arte figurativo en Ibiza, que va recórrer Europa. En aquell moment Eivissa s'havia convertit en un refugi on es trobaven artistes de tots els àmbits i de renom internacional: membres del Grupo El Paso com Viola i Saura, Emilio Vedova, Corneille (del Grup Cobra), Heinz Trökes, Orson Welles, Francesc Parcerisas, Erwin Broner, l'arquitecte Josep Lluís Sert i molts altres.

El 1967 va obrir la Galeria Vallribera amb el seu pare, i el 1969 va inaugurar The Inside Out Art Gallery amb l'obra de l'artista francès M. Macréau. Aquesta activitat no l'impedia, però, continuar desenvolupant la seva pròpia obra. Des de 1963 fins al 1973 va fer regularment estades mensuals d'estudis a París cada primavera i cada tardor. El 1973 va deixar Eivissa. De primer es va instal·lar durant un any a Aarhus (Dinamarca), després, durant sis mesos a Múnic, per acabar traslladant-se a Àustria on va viure fins al 1980 a diverses localitats: Innsbruck, Hall (Tirol), Steyr i Linz.

Va tornar a Alemanya i es va instal·lar a Wetzlar, on va viure durant un any i mig. L'estiu del 1982 l'enyorança del Sud va ser més forta i va passar un any de treball intens amb nombroses exposicions a França. Durant aquest temps tenia el taller a la regió de Les Hautes Alpes. Després d'un temps d'alternança entre França i Catalunya, l'any 1984 va fixar la seva residència a la costa mediterrània.

El seu treball és reconegut a nivell internacional:

Té obres en col·leccions privades, així com en museus com el Lents en Linz-A, Obrhessisches Museu Giessen-D, Ludwig Museum Koblenz-D, Museu d'Art Modern de Ceret-F, Musée d'Art Moderne St Etienne, Musée de Grenoble-F, Museu de Toulon-F, Museu d'Art Contemporani d'Eivissa-E, Museu d'Art Jaume Morera, Lleida-E, Museu d'Art Contemporani Florencio de la Font, Requena-E, etc. i representat a les fires d'art internacionals més competents.

JEAN SERRA, neix el 13 de desembre de 1952 a El-Biar (Alger), Algèria, en el si d'una família eivissenca exiliada per causes polítiques. Tant el seu pare com el seu oncle (assassinat al principi de la Guerra d'Espanya), són destacats líders obreristes durant els anys trenta, implicats en la defensa de la República.

Després de passar el que ell en diu "la primera infantesa" a Algèria, es trasllada amb tota la família a l'illa d'Eivissa el 1957, on després de fer els Estudis Primaris ingressa a l'Escola d'Arts i Oficis de la ciutat d'Eivissa, durant cinc anys, on s'especialitza en Delineació Artística. Les classes seminoturnes de l'Escola li permeten treballar durant el dia per contribuir a l'economia familiar. Igualment aconsegueix estudiar, per lliure, el Batxillerat Elemental.

Sense poder assolir la Universitat, tanmateix, ben aviat inicia una incansable activitat cultural a l'illa. Ja l'any 1978 publica l'antologia *Poetes d'Eivissa*. En aquesta mateixa línia de recuperació del passat literari i cultural d'Eivissa i Formentera dins l'àmbit català, elabora amb Isidor Marí el llibre titulat *La nostra pròpia veu. Literatura de les Pitiüses*, que apareix el 1984.

Com a poeta es dona a conèixer el 1978 amb la plaqueta *Memòria trencada*, que du una carta-pròleg de Marià Manent. Durant els anys següents publica pel seu compte *Illa* (1979), amb un epíleg de Josep M. Sala-Valldaura, i *Lleure i crepuscle de noces* (1980), amb un pròleg de M. Villangómez Llobet. El 1991 treu *Illa i altres poemes* i el 1992 *Mester d'amant*, que refonen els reculls anteriors, però a través d'una editorial normal. Aquests primers poemaris i d'altres són després recollits, profundament revisats, en el volum *Estroncar el soroll* (1996). Autor prolífic, continua en el gènere poètic amb *Àmbit humà* (1995), il·lustrat per Vicent Calbet, *Fi de segle* (2000), *Entre paraula i silenci* (2001) i *Oberta riba* (2003). També escriu *Convocat silenci* (2003), *Des de la quietud* (2003) i *Vida guanyada* (2006), llibres que conformen una trilogia de cent seixanta poemes en prosa.

En línies generals, la seva obra destaca per la perfecció estilística, per l'elegància formal i per la subtileza en la penetració dels sentiments. En la seva poesia s'observa una línia que va del lirisme íntim, amorós i eròtic, a la reflexió existencial i, en general, a una meditació sobre la condició humana. Alguns dels seus poemes han estat traduïts, a més del francès i el castellà, al gallec, neerlandès, italià, cors, sard, àrab, romanès, txec i indú.

A més de poeta, Jean Serra es mostra també com a prosista i creador de les arts plàstiques. Exemple d'aquesta triple condició artística és *Més mar i cel i vent que terra* (2004), on combina poesia, prosa i dibuix. Encara dins aquest vessant intergenèric, al llibre *Confluències* (2002) les pintures del pintor belga Cis Lenaerts apareixen al costat dels seus poemes, que són traduïts al castellà per Antonio Colinas i al francès per Maria Cardona.

Pel que fa a narrativa, té dos contes per a infants: *Història d'en Jordi* (1980) i *Blancavila* (1980-1982), recuperats al llibre de proses *Punt de cadeneta* (2007). Encara sense abandonar la prosa pura, podem esmentar *Poema al pare* (1987), amb un pròleg del seu amic Antoni Nadal, *Herència clara* (1990), *Camins* (1993), *Sense anar més lluny* (1999), *Quan la vida canta* (2003) i el ja mencionat *Punt de cadeneta*. Aquests dos darrers són llibres bessons, en tant que són formats per proses, més aviat curtes, escrites i reelaborades al llarg de trenta anys. Algunes són notes de dietari, iniciat el 1976 i del qual havia avançat una mostra primerenca a *El núvol* (1981). En forma de dietari, il·lustrat amb dibuixos propis, és el *Quadem d'Istanbul* (2005), crònica d'onze dies passats amb la seva dona a la històrica ciutat turca.

D'acord amb la seva ferma implicació amb el món català, Jean Serra conrea la crítica literària, amb un especial interès per l'obra i la figura de Marià Villangómez Llobet, del qual ha recitat poemes i ha publicat dos volums d'assaigs: *A la vora de Villangómez* (1995, i una segona edició revisada i millorada el 2007) i *Ales que s'obriran a un nou embat: Escrits recents sobre Villangómez* (2006). Des de 1975 ençà ha col·laborat en revistes i diaris com *Eivissa*, *UC*, *Diario de Ibiza*, *Última Hora Ibiza*, *Es Vedrà i es Vedranell*, *Latitud 39*, *El Pitiús*, *Serra d'Or* o *El Mirall*. Gran part d'aquests articles literaris, culturals o artístics són recopilats en els llibres *Ucs literaris* (1991), *Caps de fil* (1992), *Per arribar a ser* (1994), *Sense anar més lluny* (1999) i *Fent país o bufar i fer bombolles* (2005). A *Tal vegada una poètica* (2004) reuneix totes les seves reflexions sobre la seva experiència poètica i artística, amb textos de diversa procedència, però perfectament encaixats.

El 1994 rep la Menció d'Honor Sant Jordi de l'Institut d'Estudis Eivissencs, del qual és soci, en reconeixement a la seva tasca cultural. Altres guardons són el Premi Baladre 1994 d'assaig per *A la vora de Villangómez*, el XXVII Premi de Poesia Vila de Martorell 2002 per *Des de la quietud* i el Premi Octubre-Vicent Andrés Estellés de Poesia 2003 per *Convocat silenci*.

És soci de l'AELC.